A NŐI EGYENJOGÚSÁG

— ahogy azt egyes férfiak értelmezik...

Előadásának leghatásosabb részéhez érkezett. Jobb kezével végig simított őszülésnek indult haján: — S különösen annak örülök, hogy... hogy... (a beszédet már kívülről tudta, csak a százalékarány volt minden üzemben más, azt egy cédulára jegyezte fel, onnan olvasta le')... hogy a beterjesztett újítási javaslatok 27 százalékát női munkatársak adták be. (Taps.) Mit mutat ez? Nos, ez azt bizonyítja, hogy a nők is tudnak újítási, ésszerűsítési javaslatokat tenni. (Taps.) Mégsem elégedhetünk meg azzal, amit eddig elértünk. Nekünk, férfiaknak többet kell tennünk, segítenünk, hogy a nők, akik ilyen jelentős...

— Igen, akinek egy ilyen férje van, az fejlődhet, képezheti magát a szakmájában! — jegyezte meg, kis sóhaj kíséretében az egyik nő a hallgatók soraiban.

*

Az asztalnál ült. Jobb kezével végig simított őszülésnek indult haján, és így szólt: — De hiszen ez a sültkrumpli jéghideg!

— Ne haragudj, — mentegetődzött a felesége. — Ma később jöttem haza, s miután a gyerekeket ágyba raktam, még egyszer átszámoltam a vágósebességet. Közben egészen megfeledkeztem a krumpliról...

— Hagyd csak — legyintett, majd eltolta magától a tányért. — Csak arra kérlek, hadd már egyszer abba ezt az örökös számolgatást. Az ember alig tud veled szót váltani.

— Mit tegyek, a matematika nem olyan könnyű dolog, — jegyezte meg halkan az asszony.

— Menj már, te meg a matematika! — A férj hahotázni kezdett. — No, ne haragudj, nem akarlak megbántani. Hiszen nincs semmi kifogásom az ellen, hogy szakmád van, ha már egyszer egyenjogúak vagyunk. De azért ne üsd az orrodat férfi dolgokba, amelyekhez logikus gondolkodás, vagy pláne matematika kell. Ne szakíts félbe. Szóval gyermekem, az megható, ahogyan a fejecskédet törödd... Várj már, most meg miért rohansz ki? Jellemző, valóban jellemző! Alighogy az ember csak kicsit is bírálni merészkedik, bármennyire segítő és építő jellegű ez a bírálat, mindennek vége van. Mindjárt becsapjátok az ajtót... Most megehetem a hideg krumplit, mert hát enni mégiscsak kell... Könnyű meg szemrehányások. Micsoda logikátlanság, a tipikus, megszemélyesült logikátlanság! Hogy jön ehhez a matematika? Inkább a háztartás matematikájával törődnél angyalom... Meg kellene egyszer néznem a háztartási pénzről készült elszámolásokat,aztán az ott lelt hibák alapján bizonyíthatnám neki, milyen badarságnak adta a fejét. Igen, ha matematikai hajlamait nevetségessé tesszem, talán lemond róluk... Igen, meg is fogom majd próbálni...

Monológusához még néhány kevésbé jelentős megjegyzést fűzött a hideg sültkrumpliról, majd elővette a másnapi előadást. Pont felesége üzemében kellett tartania, persze az újítási mozgalomról. Azon gondolkozott, vajon ne iktasson-e bele néhány gúnyos megjegyzést matematikával foglalkozó asszonyokról, meg hideg sültkrumpliról.

*

Két órával a gyűlés kezdete előtt ott ült a tanácsteremben, az üzem műszaki vezetőjével, ismételten végig simított őszülésnek indult haján, és néhány számadatot jegyzett fel a beadott újítási javaslatokról.

— Itt van egy újítási javaslat, amelyet feltétlenül meg kell említenie, körülbelül 100 000 márka megtakarítást tesz lehetővé — folytatta a műszaki vezető.

— Mi a csoda, hadd lássam! — Belepillantott a számokkal sűrűn teleírt papírra, majd gyorsan visszaadta. — Hát matematika, az nem az én szakmám. Az igaz, megvallva, azt sem tudom, hogyan kell egy négyzetgyököt vonni. De azért persze megemlítem ezt a nagyszerű újítást. Csak még pár százalékszámot kérnék.

*

Előadása leghatásosabb részéhez érkezett. Jobb kezével végig simított őszülésnek indult haján: — S különösen annak örülök, hogy... hogy... (megnézte a számot a cédulán)... hogy a beterjesztett újítási javaslatok 33 százalékát női munkatársak adták be. (Taps.) Mit mutat ez? Nos, ez azt bizonyítja, hogy a nők is tudnak újítási, ésszerűsítési javaslatokat tenni. (Taps.)

Miközben a taps tartott, a mellette ülő műszaki vezetőhöz hajolt. Eszébe jutott az a bizonyos újítási javaslat:

— Hogy is hívják azt az embert, aki a 100 000 márkás javaslatot beadta?

A másik értetlenül nézett.

— Hogy-hogy nem tudja? Hiszen a feleségének a javaslatáról beszéltem...

— Igen, akinek egy ilyen férje van, az fejlődhet, képezheti magát a szakmájában! — szólt az egyik asszony a hallgatók soraiban, szomszédnője meg felsóhajtott:

— Nem jutott ilyen szerencse. Az én férjem...

— Csendet kérek! — kiáltotta az előadói asztalnál ülő műszaki vezető. — Az előadó elvtárs hirtelen rosszul lett. Úgy látszik, fülledt a levegő. Itt van a felesége? Akkor legyen szíves, jöjjön fel ide. A férje azt mondja, maga is meg tudja tartani az előadást, sőt még jobban, mert mindjárt meg is magyarázhatja az újítást..

(Megjelent az NDK-beli Frau von heute című lapban.)

A keszthelyi védett parkok felújítása

AZ ORSZÁGNAK számos olyan természeti értéke van, amely az üdülés, a gyógyulás, a pihenés szolgálatába állítva, sokaknak nyújt örömet. A felszabadulás utáni időben, de különösen az utóbbi 3—4 esztendőben kormányzatunk sok áldozatot hoz azért, hogy ezeknek az üdülőhelyeknek a fejlesztésével fejlettebb, kulturáltabb nyaralási, üdülési lehetőséget biztosítson minél több ember számára. A természet bőkezűen ajándékozta meg hazánk tájait a természeti szépségek gazdagságával, de ezek közül is kiemelkedik nemzeti természeti kincsünk, a Balaton.

A Balaton természetadta szépségét fokozni kívánó elgondolások és tervek egyik kiemelt pontja, egyetlen városa Keszthely.

A kedves, barátságos hangulatot árasztó, patinás városnak és környékének képe szinte egyesíti magában a balatoni táj különleges természeti szépségeit, és az ember által akotott kulturális emlékek gazdagságát. Nem messze a várostól, az ősi természet egyik ritka részlete, a Kis-Balaton őrzi a madárvilág és az ősmocsár eredeti állapotát, s ez az ország egyik legnevezetesebb természetvédelmi területe. Más oldalról a tengernyi víztükör messzi távolba elterülő tömege mutat gyönyörű képet, s ott a parton évszázados ősi park, az emberi akarat és tudás alkotása nyújt lehetőséget a sok nyaraló pihenésére.

SÉTAUTAK ÉS ÖSVÉNYEK pásztázzák keresztül-kasul az öreg fák és cserjék dzsungeljét és az egykori gondozott angolpark-jellegű liget már az utóbbi időben egy rombadőlt, gazdátlan épület lehangoló képéhez volt hasonlítható. Az ország minden élőtáj-gyűjteménye, parkja és ligete értéket jelent mindnyájunk számára, mert egészségünket, pihenésünket, egyszóval jólétünket szolgálja. Itt a Balaton partján, a városban értéke az átlagosnál többszörös és fokozottabb mértékű. Ezért nyilvánította védetté az Országos Természetvédelmi Tanács a múlt esztendőben, hogy felkarolja, gondozásba vegye. Állami és társadalmi erővel, közös összefogással a hagyományos, szinte természeti emlékként ismert, eredeti képét, növényállományának gazdagságát visszavarázsoljuk. A védetté nyilvánítás óta a Balatoni Intéző Bizottság és Keszthely városa az Országos Természetvédelmi Tanács elhatározásával egyetértve hozzá is láttak elgondolásuk végrehajtásához.

A BALATON-PART téli csendjének hangulatát a múlt hónapokban fejszecsapások hangja zavarta meg, s ez a disszonánsnak tetsző hang különösen Keszthely város békés nyugalmát zavarta meg átmenetileg, mert féltő aggodalom töltötte el a szíveket, hogy a nyári örömök emlékeinek kedves helyét, a keszthelyi parkot talán nem jószándékú, sőt károsító kezek rontják meg. Nem tudták, hogy a szorgos kezek a téli magányban pihenő, hóval borított öreg fák otthonában rendcsináló szakemberek, előre kidolgozott tervek szerint hozzáláttak a park gondozásához, egykori szépségének rekontsruálásához. Erdészek és kertészek, de különösen a Keszthelyi Erdőgazdaság kiváló szakembereinek közreműködésével először a természet örök törvénye szerint enyészetnek indult, elkorhadt fák kivágását végezték, majd a gyomnövények, értéktelen cserjék és fák eltávolítását hajtották végre, hogy szebbnél-szebb részleteket alakítsanak ki különleges, ritka fafajok beültetésével, amelyre már ez év tavaszán sor kerül. S ha majd a papírra vetett, átgondolt, szép terv valóra válik, gondozott parkerdő ösvényein sétálhatunk a fák hűs árnyékában, s a gondozott sétányok tarka színekben játszó virágszőnyegek között vezetnek a Balaton partjához. A kikötőnél feltöltésre került szárazföld parkosításával a zöldterület lesz tágasabb.

VÉDETT LETT a városba vezető műút híres, és talán az országban a maga nemében egyedülálló és legszebb gesztenyefasora, amely öreg kora ellenére jó egészséggnek örvend, és még hosszú ideig fogja köszönteni a Keszthelyre érkező üdülők sokaságát. Ezeknek megkárosítása tilva van, senki hozzá nem nyúl, fejszecsapás nem fogja érni hosszú ideig, mint a partmenti park egyik-másik öreg nyárfáját. Ezeknek nem kegyelmezett a természet és az egészségüket megtámadó gombák külsőleg alig észrevehető belső korhadást idéztek elő. Megtartásuk azért sem volt biztosítható, mert életveszélyessé váltak a járókelőkre. A kivágott fák tuskói a szakemberek által végzett kijelölések helyességét igazolták.

A fejlesztési tervek ütemes végrehajtásával Keszthely kulturális fejlődése nagy előrehaladást fog mutatni a vendéglátás, a szórakozási lehetőségek terén egyaránt. Szeretnénk ezzel párhuzamosan a táj szépségének fejlesztésében a természet segítségére sietve, szintén szép eredményeket elérni nemcsak az odaérkező üdülők, de Keszthely város dolgozó népe érdekében is.

Kenyeres Lajos
az Országos Természetvédelmi Tanács titkára.

KULTURÁLIS ÉLET

— A FALU LAKOSSÁGÁNAK 39 százaléka rendszeres olvasója a könyvtárnak Aszófő községben. A könyvtár jelenleg 610 kötet könyvvel rendelkezik.

— *A MEGYEI Népművelési Tanácsadó február 28-án a megye legtapasztaltabb szakembereiből táncszakbizottságot alakított.*

— MUNKÁCSY TELEVÍZIÓKÉSZÜLÉKET vásárolt a múlt gazdasági évben az apácatornai Új Élet Termelőszövetkezet. A televízió mintegy nyolcezer forintba került, mely összeget a szociális és kulturális alapból biztosította a termelőszövetkezet.

— KÉT POLITECHNIKAI műhelyfelszerelést kapott megyénk ajándékba a Művelődésügyi Minisztériumtól. A műhelyfelszerelések megkönnyítik az általános iskolai politechnikai oktatást vezető tanárok munkáját. A kettő közül az egyiket a pápai III. számú Általános iskola kapta meg, február 28-án állították „üzembe".

— A KOREAI NÉPKÖZTÁRSASÁG három filmstúdiójában már több mint 1500 alkotó dolgozik. Egy negyedik műtermet és laboratóriumot most építenek, a Szovjetunió támogatásával.

Levél Budapestre „vidéki" ügyben

Kedves Barátom!

Örülnék, ha ezt a levelet törzshelyeden, a Hungária kávéházban, a pesti nagykörúton olvasnád el. Úgy lenne ugyanis célszerű, mert a bajon, amiről írni akarok, már onnan kezdve kell segíteni.

Jól tudod, új polgár vagyok még Veszprémben, nem feledtem előző lakóhelyemet, Budapestet. Nem ragadt még rám Veszprém pora, bevallom, ma is jobban érdekel, hogy halad az Erzsébet híd újjáépítése, mint az, mikor érkezik meg ide, a mi Vöröshadsereg terünkre a „vízöntő lány" kútfigurája. De már most, az első hónapokban érzem, hogy elkövettek a magyar nyelv alkotói egy nagy hibát.

Egy szóról, egyetlen szóról akarok írni csupán, ez pedig a „vidék". Csúnya, kegyetlen szó ez. Mert minden, ami nem Budapest, az a mi szóhasználatunkban: vidék. Soroksár az még főváros, és az Káposztásmegyer is, de Vecsés már: vidék. És Sopron történelmi levegője, Pécs káprázatos új városrésze, Eger lányainak szépsége, a veszprémi kutatóintézetek Európára szóló eredményei: vidék. A Balaton költői szépségű tükre, Debrecen kemény magyarsága, a szegedi Fogadalmi templom kettős felkiáltójele, Miskolc iparának ezer csodája, a győri hidak szelíd ive: mind-mind vidék.

Vidék, ezzel a kegyetlen, kategorikus szóval, ami megvetést fejez ki, lemaradottságot, valami olyant, amit művelni szégyen, ami nem embernek való. És ami gyűrűzik lefelé. A múltkor Sümegen jártam, kerestem valakit. Kategorikusan válaszoltak: az elvtárs vidéken van! Ugyanis Mihályfára utazott. Itt tartunk ma már barátom! És ott, hogy amikor a minap a Magyar Nemzet vezércikke meg akarta írni, hogy Miskolc, Győr és Debrecen már alig-alig különbözik Budapesttől, hát ezt a címet választotta: „Vidéki fővárosok". Igy, ilyen vállonveregetősen, hogy még ebben is benne legyen ez a kegyetlen szó.

Hogy miért baj ez? Azért, mert az emberek menekülni akarnak a „vidéki" bélyegtől. Mit tesznek hát? Otthagynak csapot, papot, földet, szülőházat, kényelmes otthont és feljebb költöznek. Sümegről is szívárognak az emberek, de Veszprémben már nem férünk el a járdán a „csúcsforgalmi időben". Budapesten pedig — te tudod legjobban — fürtökben lógtok a villamoson, nincs elég vizetek és minden mozi, vendéglő kevésnek bizonyul, az egészségtelen túlnépesedettség miatt. Hidd el, része van ebben annak, hogy ez a „vidék" szavunk annyi megvetést fejez ki.

Tudom jól, hogy az összehasonlítás mindig sántít. Mégse tudom iratlanul hagyni most, ebben a gondolatkörben, hogy az USA-ban Washington tulajdonképpen csak egy kisebbfajta város, hogy az NSZK-ban alig van olyan országos lap, amely a fővárosban jelenne meg, hogy a jugoszláv reprezentatív vásárokat mindig Zágrábban tartják, hogy az NDK kormánya Berlinben székel ugyan, de a mezőgazdaság fővárosa Erfurt. És sorolhatnám a világból az olyan, csaknem egyenrangú várospárok neveit, mint Prága és Pozsony, Moszkva és Leningrád, Bukarest és Kolozsvár, Genf és Zürich, Belgrád és Újvidék.

Igen, igen, más történelmi múlt, más adottságok. De azt, remélem elismered, hogy a mi hazánkban Solohov csak „egy" vidéki író lenne, Salk vidéki orvos, a New York-i Metropolitán afféle vidéki színház, a Züricher Zeitung pedig vidéki lapocska. Remélem, érzed, mit akarok mondani. Az NDK-ban a legfőbb, a hivatalos állami nemzeti színház Weimarban, tehát vidéken van, nálunk pedig a „vidéki" színház, tehát a Faluszínház is, Budapesten székel. Az amerikai mezőgazdaság nem szégyelli, hogy Iowa államot nevezze központjának, mi Budapesten tartjuk nemcsak a mezőgazdasági kutatóintézeteket, de a mindmáig legnagyobb takarmánygyárat is!

Mit akarok? Nem csupán mérgelődni. Tenni akarok, vagy legalábbis javasolni. Ne használjuk ilyen kategorikusan, ilyen sértően és támadóan ezt a „vidék" szót. Nincs túlságos nyelvismeretem, de amit tudok, más nyelvek nem is használják. A német, ha elutazott Berlinből, akkor az „országba" ment, az orosz, ha elhagyta Moszkvát, a „területre" távozott. A mi „vidék"-ünknek majd mindenütt megfelelő „provinc" szót nem használják ilyen széltében.

Hát miért kell használnunk nekünk, mondd meg? Ti, budapestiek, kisebbek leszte tek attól, ha a miskolci színházat nem vidékinek, hanem mondjuk megyei színháznak nevezitek? És ha a vidéki lapok helyett megyei lapokat mondatok? És ha nem vidékre utaztok, hanem mondjuk Miskolcra, Veszprémbe, Tiszántúlra, vagy falura, akkor nem tudjátok hol vagytok?

Szerencsénkre szép a mi nyelvünk és gazdag szinonimákban. Csak a gőgöt kell felszámolni, kicsit ügyesebben fogalmazni, és elismerni, hogy nem csupán az hazugság, hogy „Extra Hungariam non est vitae", de az is, hogy „Budapesten kívül nincs élet". Próbáljatok nagyobb szeretettel beszélni az ország Budapesten kívül eső területeiről, hátha akkor nem lenne olyan tragikusan nagy a vágyakozás az országból a főváros irányába.

Érdekünk ez nekünk, lentieknek, de nektek is. Utóvégre kellemesebb levelet olvasni, ha nincs zsúfolva a Hungária. Nem?

Máskülönben üdvözöl barátod:

FÖLDEÁKI BÉLA